

[III m 10]

LUCEM scilicet quam dixit splendorem QUISQUIS NOTARE id est
notam habere POTESIT (18) NEGABIT RADIOS PHEBI CANDIDOS id
est lucidos et hoc in comparacione ad illam in quo notat¹⁷
excellenciam pulcritudinis et splendoris respectu cuius eciam
nichil videntur esse que apud nos splendidissima iudicantur.^u
Et est istud genus loquendi yperbolicum id est excessivum.

[III p 11]

ASSENCIOR prosa¹ undecima in qua¹ Philosophia reducit
Boecium ad cognitionem quorundam que dixit esse² a se obliterata²
u
Vel ignota scilicet libro primo prosa sexta. Quorum unum est:
quis sit finis rerum, ad cuius cognitionem reducit eum primo.
Secundum³ est: quibus gubernaculis mundus regatur, ad cuius
cognitionem reducit eum secundo prosa 12. ibi (1) TUM EGO.
Prima dividitur in duas⁴ scilicet in partem principalem et
incidentalem que incipit metro undecimo ibi QUISQUIS. Circa
primum duo facit.⁵ Primo investigat quid est ipsum bonum

-----^u
17 notat RPO vocat J /

1 prosa undecima in qua JOR hic PG / 2 a se obliterata JOR anime
obliterata G anime ignorancia P / 3 secundum RPO secundo J /
4 duas RPO duas partes J / 5 duo facit RPO duo J /

inquirendo eius diffinicionem. Secundo ex hoc ostendit quid⁶
 sit rerum finis ibi (116) ET ILLA NIMIUM, INQUIT. Circa primum
 duo facit. Primo facit quendam transitum continuativum cum
 precedentibus. Secundo aggreditur propositum ibi (8) NONNE,
 INQUIT. Circa primum procedit sic. Primo enim inducitur Boecius
 preteritis assenciens et eorum probacionem commendans dicendo
 (1) ASSENCIOR, INQUAM id est iam dictis CUNCTA ENIM CONSTANT
 RACIONIBUS FIRMISSIMIS scilicet quia demonstratis. Secundo
 Philosophia excitat eum ad quorundam dicendorum attencionem, unde
 subditur (2) TUM ILLA scilicet Philosophia INQUIT, QUANTI
 EXISTIMABIS¹⁰ id¹¹ est quantum¹¹ appreciaberis SI AGNOVERIS QUID
 SIT IPSUM BONUM? Tercio Boecius suam attencionem cum quodam
 addito exprimit dicens (4) INFINITO scilicet precio appreciabor
 illud quod dicas SI QUIDEM MIHI PARITER CONTINGET¹² AGNOSCERE
 DEUM QUEQUE QUI BONUM IPSUM EST. Quarto permittit Philosophia
 se hoc additum declaraturam posita condicione dicens (5) ATQUI
 id est certe HOC, INQUIT, PATEFACIAM VERISSIMA RACIONE, MANEANT

6 quid PGO quis JR / 7 quendam RPO quandam J / 8 continuativum
RPO continuatum J / 9 nonne RPO summe J / 10 existimabis O
 estimabitur GR existimabitur PJ / 11 id est quantum JOR om. PG /
 12 continget J contingeret GOR attingeret P /

MODO id est dum modo QUE CONCLUSA SUNT PAULO ANTE. Quinto Boecius condicionem ipsam annuit dicens (7) MANEBUNT scilicet que conclusa sunt. Deinde cum dicit (8) NONNE, INQUIT ostendit quid sit bonum intendens concludere quod bonum est illud quod omnia appetunt. Ad quod probandum utitur tali racione: quia esse unum est illud quod omnia appetunt. Sed bonum est idem quod esse. Unum ergo bonum est illud¹³ quod omnia appetunt. Istius sillogismi primo probat minorem et eam ponit. Secundo probat maiorem et ponit eam ibi (27) NOSTI ERGO. Tercio resumpta minore adiungit conclusionem ibi (109) SED UNUM ID¹⁴ IPSUM. Ad probandum vero minorem sui sillogismi, scilicet quod bonum et esse unum sunt idem, procedit manuducendo¹⁵ per questiones ordinatas. Primo ergo tanquam principium ad probanda sequencia proponit sub questione quiddam superius probatum et concessum dicens (8) NONNE, INQUIT scilicet Philosophia MONSTRAVIMUS scilicet supra prosa nona IDCIRCO VERA PERFECTAQUE BONA NON ESSE EA QUE APPETUNTUR A PLURIBUS scilicet sufficiencia potencia etc. QUONIAM DISCREPARENT A SE INVICEM scilicet eo modo quo a pluribus queruntur CUMQUE ALTERI ABESSET ALTERUM NON POSSE AFFERRE PLENUM BONUM ABSOLUTUMQUE

13 illud O idem J om. G (sed bonum est idem quod esse unum ergo bonum est illud quod omnis appetunt ^a om. RP) / 14 id RP ad GJO / 15 manuducendo RPO manifestando J /

scilicet quod nullo indigeat ? (12) TUNC AUTEM VERUM¹⁶ BONUM
 FIERI CUM COLLIGUNTUR IN UNAM VELUTI FORMAM ATQUE EFFICIENCIAM¹⁷
 UT ^u verbi gracia QUE SUFFICIENCIA EST EADEM ET POTENCIA SIT,
 REVERENCIA CLARITAS ATQUE IOCUNDITAS, NISI VERO OMNIA SUNT UNUM
 ATQUE IDEM NIL HABERE¹⁸ UNDE INTER EXPETENDA id est desideranda
 NUMERENTUR ? Secundo Boecius illud probatum¹⁹ concedit dicens
 (17) DEMONSTRATUM EST, INQUAM, NEC DUBITARI ULLO MODO POTEST.
 Tercio Philosophia quiddam quod ex eo concesso necessario
 sequitur sub questione alia proponit dicens (18) Igitur QUE CUM
 DISCREPANT MINIME SUNT BONA,²⁰ CUM VERO CEPIRINT ESSE UNUM, BONA
²¹ SUNT, NONNE²² CONTINGIT ADEPCIONE UNITATIS FIERI UT HEC SINT
 BONA ? quia quo posito aliquid ponitur²² et ablato tollitur
 aut idem est aut causa illius. Quarto annuit Boecius tamquam
 consequens ex precedenti dicens (21) ITA, INQUAM, VIDETUR.
 Quinto Philosophia assumit quiddam per se manifestum, quod tamen
 propter uniformitatem sub questione proponit dicens (22) SED
 OMNE QUOD BONUM EST PARTICIPACIONE BONI CONCEDIS ESSE BONUM AN
^u MINIME ? Sexto ergo quia affirmativa pars questionis per se

16 ^u verum RPO quod verum J / 17 efficienciam JO sufficienciam PG
 essenciam R / 18 habere RPO haberent J / 19 probatum RPO
 probatur J / 20 bona RPO bonum J / 21 nonne RPO minime J /
 22 aliquid ponitur OPG aliud ponitur R adponitur J /

manifesta est, concedit eam Boecius dicens (23) ITA EST.

Septimo Philosophia concessis premissis suam minorem concludit
dicens (24) Igitur simili ratione oportet concedas idem esse

unum atque bonum et confirmat istam rationem per locum ab

effectu dicens (25) namque eadem est substancia eorum quorum

non est naturaliter diversus effectus. Hoc autem maxima

videtur esse conversa illius propositionis qua pro principio
utitur philosophus secundo de generacione. Unde et eam et quod

ex eius virtute deductum est concedens Boecius dicit (27) NEGARE,

INQUAM, NEQUEO. Deinde cum dicit NOSTI ERGO manifestat maiorem

sui sillogismi scilicet quod esse unum est istud quod omnia

appetunt. Quod probat tali ratione: unumquodque tam diu manet

atque subsistit quam diu est unum et quando desinit esse²⁵ unum

desinit²⁵ manere. Sed unumquodque appetit naturaliter manere

atque subsistere. Ergo unumquodque appetit esse unum. Istius

prosillogismi primo declarat maiorem; secundo minorem ibi

ESTNE Igitur. Tercio resumpta maiore concludit quod intendit

ibi²⁶ (104) QUOD AUTEM, INQUIT. Circa primum sic procedit:

primo ponit istius prosillogismi maiorem querens quid Boecius

* 336a.

23 rationem JOR probacionem PG / 24 pro RPO quo J / 25 esse
unum desinit RO esse unum deficit PG om. J / 26 estne igitur RPO
est ergo ne J / 27 quod autem RPG quid autem JO /

[III p 11]

de ea senciat dicens²⁸ (27) ERGO, INQUIT scilicet²⁹ Philosophia
 NOSTI o Boeci TAM DIU MANERE ATQUE SUBSISTERE OMNE QUOD EST
 QUAMDIU SIT UNUM, SED CUM UNUM ESSE DESISTIT PARITER DISSOLVI
 ATQUE INTERIRE ? Secundo Boecius ut magis clareat exemplis
 quod dictum est querit dicens (30) QUONAM MODO ? Tercio
 Philosophia quod dictum est exemplis patefacit dicens (31) UT,
 INQUIT, IN ANIMALIBUS CUM CORPUS ANIMAQUE IN UNUM COEUNT AC
 PERMANENT scilicet unita ID ANIMAL VOCATUR; CUM³⁰ VERO HEC
 UNITAS³⁰ DISSOLVITUR SEPARACIONE UTRIUSQUE scilicet anime et
 corporis LIQUET INTERIRE ANIMAL NEC IAM ESSE. IPSUM QUOQUE
 CORPUS CUM PERMANET IN UNA FORMA CONIUNCCIONE MEMBRORUM
 PERMANET VISITUR id est videtur HUMANA SPECIES; AT³¹ SI PARTES
 DISTRIBUTE³² SEGREGATEQUE DISTRAXERINT³³ UNITATEM ET DESINIT
 ESSE QUOD FUERAT. (38) EOQUE MODO PERCURRENTI CETERA PROCUL
 DUBIO PATEBIT UNUMQUODQUE SUBSISTERE DUM EST UNUM, CUM VERO
 DESINIT ESSE UNUM INTERIRE. Quarto fatetur Boecius hoc esse
 sibi manifestum per singula considerando dicens (41) MINIME,
 INQUAM, ALIUD VIDETUR MIHI CONSIDERANTI PLURA. Deinde cum dicit

 28 dicens PGO dicit J om. R / 29 scilicet RPO om. J / 30 cum
vero hec unitas RG cum vero unitas P cum hec (hoc J) unitas vero
JO / 31 at OG ac P atque JR / 32 distribute JOR distribuzione PG /
 33 distraxerint RO distraxit J distraxerunt G distinxerunt P /

(42) ESTNE Igitur manifestat minorem prosillogismi scilicet quod omnia appetunt esse et manere naturaliter et circa hoc duo facit. Primo ostendit quod omnia appetunt manere et subsistere. Secundo ostendit quod hoc appetunt naturaliter ibi (85) NEQUE NUNC VOS. Circa primum tria facit. Primo enim istam maiorem proponit Boecio per modum questionis dicens Igitur o Boeci, INQUIT, ESTNE ALIQUID QUOD IN QUANTUM NATURALITER AGAT DESIDERET VENIRE AD INTERITUM CORRUPCIONEMQUE RELICTA APPETENCIA SUBSISTENDI ? Secundo respondet³⁴ Boecius quod in animalibus omnia appetunt salutem et permanenciam sed utrum ita sit in vegetabilibus et inanimatis dubitat. Unde dicit (45) SI, INQUAM, CONSIDEREM³⁵ ANIMALIA QUE HABENT ALIQUAM VOLENDI NOLENDIQUE NATURAM id est in quibus manifeste apparet appetitus secundum quem aliquid persequentur aliquid refugiunt NICHIL INVENIO QUOD ABICIAT³⁶ INTENCIONEM MANENDI ET FESTINET³⁷ SPONTE AD INTERITUM NULLIS EXTRA COGENTIBUS. (49) OMNE NAMQUE ANIMAL LABORAT³⁸ TUERI SALUTEM, MORTEM VERO PERNICIESQUE quod dicitur de perneco pernecas DEVITAT, SED PRORSUS

34 respondet RPO cum dicit respondet J / 35 considerem JOR
om. PG / 36 abiciat RPO abiciant J / 37 festinet RPO
festinent J / 38 laborat JOR condatur PG /

DUBITO³⁹ QUID DE HERBIS ARBORIBUSQUE QUID DE REBUS OMNINO INANIMATIS CONSENCIAM. In talibus enim non sunt operaciones ita manifeste subservientes appetitui naturali permanendi sicut⁴⁰ in animalibus que moventur ad percipiendum cibum et alia que pertinent⁴¹ ad conservacionem yite et esse. Tercio manifestat Philosophia eciam⁴² talia naturaliter appetere esse et⁴³ permanere et primo in vegetabilibus, secundo in inanimatis ibi (73) EA ECIAM QUE INANIMATA. Quod autem vegetabilia sicut herbe et arbores appetant permanenciam esse⁴⁴ probat ex diversis primo ex loci connaturalitate, quia in talibus locis nascuntur ubi diucrius possunt conservari in esse. Unde dicit (53) ATQUI id est certe NON EST QUOD POSSIS AMBIGERE DE HOC⁴⁵ scilicet utrum vegetabilia et inanimata appetant esse PRIMUM id est hoc primo signo CUM INTUEARIS HERBAS ATQUE ARBORES INNASCI LOCIS SIBI CONVENTIBUS UBI QUANTUM EARUM NATURA QUEAT id est in quantum dat eis vigor nature⁴⁶ NON POSSUNT CITO EXARESCERE⁴⁷

(fere 1000 uerba
+ transposita)

39 dubito quid de herbis . . . amor manendi quidem venit post in animalibus ex voluntate . . . fluitabunt sine rectore J / 40 sicut RPO se sicut J / 41 que pertinent JOR pertinencia PG / 42 eciam RPO et J / 43 esse et JOR et PG / 44 permanenciam esse RGO permanenciam et esse J permanencia esse P / 45 de hoc RPO quoque de hoc J / 46 vigor nature JOD yigorem nature G nigorem PR / 47 exarescere RPO extra arecere J /

ATQUE INTERIRE. (57) NAM ALIE QUIDEM CAMPIS sicut olive
 ALIE MONTIBUS ORIUNTUR ut cipressi ALIAS FERUNT PALUDES puta
 alnos ALIE SAXIS HERENT sicut herba ⁴⁸ quam dicunt capilli
 Veneris et barba Iovis ⁴⁸ ALIARUM FECUNDE SUNT STERILES
 HARENE ut puta illius herbe que vulgo ⁴⁹ yringa dicitur QUAS
 SI QVISPIAM CONETUR TRANSFERRE IN ALIA LOCA ARESCENT ⁵⁰ unde
 quod ponantur in locis non convenientibus non est ex violencia
 (60) SED NATURA DAT CUIQUE QUOD CONVENIT ET ELABORAT NE
 INTEREANT DUM MANERE POSSUNT. Secundo ponit aliud signum
 ex modo situacionis parcium secundum convenientiam ad
 attraccionem alimenti quo conservatur earum esse dicens
 (62) QUID scilicet reputas-ex hoc quod modo dicam scilicet
 QUOD OMNES scilicet herbe et arbores TRAHUNT ALIMENTA RADICIBUS
 VELUT ORE DEMERSO IN TERRAS AC DIFFUNDANT PER MEDULLAS ROBUR
 CORTICEMQUE scilicet nisi quod est propter appetitum permanendi
 in esse. Tercio ponit tercium signum quod sumitur ex dispositione
 parcium ad prohibendum nocumentum permanencia extrinsecum dicens

 48 herba quam dicunt capilli (capillum J) Veneris et barba
 (barbam J) Iovis JOD herba que dicitur capilli Veneris et
 barba Iovis R herba Iovis et capilli Veneris P herba Iovis et
 herba quam dicunt capilli Veneris G / 49 vulgo RDPG om. JO /
 50 arescent OD arescat J arescant R arescerent PG /

(64) QUID scilicet ex hoc censes QUOD MOLLISSIMUM QUOQUE SICUTI⁵¹
 MEDULLA EST INTERIORI RECONDITUR SEDE SEMPER EXTRA VERO QUADAM
 LIGNI FIRMITATE scilicet tuetur et est hic eclipsis id est
 defectus unius ^uerbi necessarii ULTIMUS AUTEM CORTEX QUASI MALI
 PACIENS id est potens⁵² sustinere mala DEFENSOR OPPONITUR
 ADVERSUM INTEMPERIEM CELI id est aeris. Quarto ponit quartum
 signum quod sumitur ex propagacione nature que ordinatur ad
 conservacionem esse in alio sibi simili⁵³ secundum speciem quia
 non potest permanere in se ipso. Unde dicit (69) IAM VERO QUANTA
 EST DILIGENCIA⁵⁴ NATURE UT CUNCTA PROPAGENTUR SEMINE MULTIPLICATO :
 subaudi tu considera (70) QUE OMNIA scilicet semina multiplicata
 QUIS NESCIAT ESSE VELUTI QUASDAM MACHINAS MANENDI NON MODO id est
 tantum modo AD TEMPUS VERUM QUOQUE MANENDI GENERATIM id est
 successione⁵⁵ generacionum QUASI IN PERPETUUM ? quasi diceret
 nullus est cui hoc non pateat. Deinde cum dicit (73) EA ECIAM
 QUE INANIMATA ostendit⁵⁶ eciam quod inanimata⁵⁶ appetant suum esse
 et suam permanenciam et hoc ex duobus signis: primo ex inclinacione
 eorum ad locum, unde dicit EA ECIAM QUE CREDUNTUR ESSE INANIMATA

51 quoque sicuti JORD sicuti PPeG / 52 potens RPO pote I /

53 sibi simili PPeG simili JORD / 54 diligencia JORPe dilacio PG /

55 successione RPO successive I / 56 ostendit eciam quod inanimata
JRD om. PPeG /

NONNE QUEQUE DESIDERANT QUOD SUUM EST id est sue nature consonum SIMILI RACIONE scilicet propter conservacionem sui esse ? quasi diceret sic. (75) CUR ENIM LEVITAS QUIDEM VEHIT SURSUM FLAMMAS id est ignes PONDUS VERO DEPRIMIT DEORSUM TERRAS NISI QUOD HEC LOCA MOCIONESQUE⁵⁷ CONVENIUNT SINGULIS ? scilicet ad conservandum et salvandum⁵⁸ eorum esse. Unde subdit (78) PORRO AUTEM ID QUOD EST CONSENTANEUM CUIQUE ID CONSERVAT UNUMQUODQUE SICUT EA QUE SUNT INIMICA CORRUMPUNT. Secundo probat⁵⁹ idem per aliud signum sumptum ex conservacione naturalis proprietatis cuius est continuitas⁶⁰ quam quilibet res naturalis conservare nititur. Unde dicit (80) ILLA VERO QUE DURA SUNT UT LAPIDES ADHERENT TENACISSIME SUIS PARTIBUS ET RESISTUNT scilicet per suam duriciem NE FACILE id est de facili DISSOLVANTUR. (82) QUE VERO LIUENCIA UT AER ET AQUA CEDUNT QUIDEM FACILE id est faciliter DIVIDENTIBUS SED CITO RELABUNTUR IN EA RURSUS A QUIBUS SUNT ABSCISA, IGNIS VERO REFUGIT OMNEM SECCIONEM. Hoc exponit commentator de igne flamma dupliciter uno modo sic: quod pro tanto dicitur refugere seccionem non quia secatur sed quia⁶¹ tendit in acumen id est in⁶²

57 mocionesque JOR mociones PPeG / 58 conservandum et salvandum JOR conservandum PG / 59 probat JOR ostendit PG / 60 continuitas RPG contiguitas J 9tias O / 61 quia RPO que J / 62 id est in RPO in J /

u
divisibilitatem. Alio⁶³ modo sic: quia secari dicitur cuius
partes sic secantur quod in hullo conveniant.⁶⁴ Sed partes ignis
sic non possunt separari quia si aliquid interponatur flamme quod
sit latus⁶⁵ flamma tota ^uverteretur inferius; si ^uvero non sit
latus, tunc⁶⁶ quedam pars ^uvertetur huc quedam illuc ita tamen⁶⁶
quod in uno erunt coniuncte. Sed non videtur racio quare
generaliter⁶⁷ neget⁶⁸ Boecius ignem secari propter hoc quod
flamma non potest secari, cum flamma sit quedam species ignis
secundum quod est in materia aliena et natura ignis magis debeat
considerari secundum quod in materia propria eo quod hic loquitur
de rebus secundum eorum proprias naturas. Prima licet flamma
non possit secari ita quod per⁶⁹ seccionem maneant partes
distinctas, scilicet superior ab inferiori, dividendo⁷⁰ flammam
^uin latum, dividendo tamen flammam in profundum⁷⁰ possunt manere,
ut si ymaginemur per aliquid latum non tantum dividendi flammam

63 alio RPO aliquo J / 64 conveniant JOR om. PG / 65 latus
flamma tota ^uverteretur (^uvertetur P) inferius si ^uvero non sit
latus tunc RPGO laicus tunc J / 66 ita tamen ita tamen J /
67 generaliter RPO genati' J / 68 neget JO negat PG om. R /
69 per RPO om. J / 70 dividendo flammam in latum dividendo tamen
(tamen dividendo R) flammam in profundum possunt RGPeO dividendo
tamen in profundum possunt P dicendo tamen flammam in profundum
possunt J

sed eciam ignem sub flamma manebit flamma et totus ignis
diuisus in partes. Et racio est quia flamma non est nisi fumus
accensus. Fumus autem non accenditur nisi ad presenciam sue
cause.⁷¹ Quando autem aliquid secat ignem in latum aufert fumo
in superiore parte existente⁷² presencia ignis. Et ideo
extinguitur nec manet⁷³ in superiori parte sed divisio in longum
non tollit fumo causalitatem sue accensionis. Et preterea in
fumo est parum de materia ignis quia parum unctuositatis⁷⁴ et
ignis flamma non durat nisi per continuam evaporationem materie
ad locum ubi est flamma sed per interpositionem⁷⁵ alicuius talis
in latum impeditur ascensus evaporationis fumi⁷⁶ ad locum illum
ubi fuit flamma. Et ideo flamma ibi non manet. Potest autem
dici quod Boecius dicit ignem refugere omnem seccionem pro tanto
quia propter yehemenciam sue accionis omne quod ipsum secare
deberet⁷⁷ corrumpit et igniendo⁷⁸ ad suam naturam⁷⁹ convertit.
(85) Deinde cum dicit NEQUE NUNC NOS docet quod istud desiderium
essendi non est appetitus voluntarius et deliberativus sed

71 cause PGO esse J essencie R / 72 existente PGO exeunte JR /

73 materia (m^a) J / 74 unctuositatis RPO yentuositatis J /

75 interpositionem RO interpolacionem P om. JG / 76 f^m J /

77 deberet JOR debet PG / 78 igniendo RGO ignendo J ingerendo P /

79 naturam RPGO materiam J /

naturalis dicens NEQUE NOS TRACTAMUS NUNC DE VOLUNTARIIS
 MOTIBUS ANIME COGNOSCENTIS SESE SED DE NATURALI INTENCIONE
 SICUT EST QUOD TRANSIGIMUS ESCAS ACCEPTAS SINE COGITACIONE,⁸⁰
 ET QUOD IN SOMPNO NESCIENTES DUCIMUS⁸¹ SPIRITUM id est
 respiramus; NAM NEC AMOR MANENDI QUIDEM VENIT IN ANIMALIBUS EX
 VOLUNTATIBUS⁸² ANIME scilicet sicut tu estimas qui supra
 posuisti appetitum manendi solum in animalibus⁸³ VERUM EX
 PRINCIPIIS NATURE scilicet que in omnibus tam animatis quam
 inanimatis reperitur. Quod autem appetitus manendi non sit ex
u voluntate probat dupliciter: primo per hoc quod uoluntas
 amplectitur mortem aliquando que tollit esse individui, unde
 dicit (91) NAM VOLUNTAS AMPLECTITUR SEPE MORTEM COGENTIBUS CAUSIS
 QUAM NATURA REFORMIDAT ut patet in martiribus; secundo per hoc⁸⁴
 quod cohibet operacionem conservativam speciei unde dicit CONTRAQUE
 ILLUD QUO SOLO DIUTURNITAS RERUM MORTALIUM DURAT INTERDUM VOLUNTAS
 COHERCET OPUS GIGNENDI QUOD⁸⁵ NATURA SEMPER APPETIT sicut patet
 in uirginibus. (96) ADEO HEC CARITAS SUI loquitur extendendo⁸⁶
 nomen caritatis ad inclinacionem naturalem secundum quam⁸⁷

 80 cogitacione PGO cognizione JR / 81 ducimus JOR trahimus PG /

82 uolumentatibus R uoluptatibus J0 uoluntate PG / 83 animalibus

RPO aleribus J / 84 per hoc JOR probat PG / 85 quod JR quam PGO /

86 extendendo JOR exponendo PeG excogitando P / 87 quam JOR

quod PG /

unicuique carum est suum esse PROCEDIT NON EX MOCIONE ANIMALI
 scilicet primo et principaliter SED EX NATURALI INTENCIONE
 scilicet quam Deus indidit nature eam instituendo. Unde subdit
 (97) DEDIT ENIM PROVIDENCIA id est Deus providens omnibus
 CREATIS A SE REBUS HANC VEL id est saltem MAXIMAM CAUSAM
^{u u} 88 MANENDI id est conservativam sue permanencie UT DESIDERENT
 NATURALITER MANERE QUAMDIU POSSUNT sicque concludit minorem
 sui prosilogismi iam declaratam dicens QUARE NICHIL EST QUOD
 ULLO MODO QUEAS DUBITARE CUNCTA QUE SUNT NATURALITER APPETERE
 CONSTANCIAM scilicet essendi DEVITARE PERMANENDI⁸⁹ PERNICIES
 id est interitum quia iam declaratum est hoc⁹⁰ sufficienter in
 omni natura. Et ideo concedens⁹¹ Boecius dicit (103) CONFITEOR,
 INQUAM, NUNC ME CERNERE INDUBITATO id est sine dubitacione et
^u est adverbium QUE DUDUM INCERTA VIDEBANTUR scilicet quod
^u vegetabilia et inanimata naturaliter appetunt permanenciam
 essendi sicut animalia.⁹² Ad evidenciam eorum que hic dicuntur
 est advertendum quod omnem formam sequitur aliqua inclinacio.
 Est autem forma duplex: quedam naturalis et quedam apprehensa.⁹³

-----^q-----
 88 conservativam JOR conservacionem PG / 89 permanendi JOR
 manendi PG / 90 hoc RPO om. J / 91 concedens JOR hoc concedens
PG / 92 animalia JOR animalia illa PPeG / 93 apprehensa RPO
^u apprehensiva J /

Formam naturalem consequetur inclinacio naturalis; formam apprehensam consequitur⁹⁴ inclinacio animalis. Inclinacio autem semper ad perfeccionem illius cuius est inclinat et quia prima perfeccio nature illius quod habet formam naturalem est esse,⁹⁵ ideo appetitus cuiuslibet rei naturalis est ad suum esse habendum si careat ~~vel~~ conservandum si habeat. Inclinacio autem sequens formam apprehensam est secundum⁹⁶ imperfeccionem aliquam ~~vel~~⁹⁷ habitam ab extrinseco ~~vel~~ mediantibus extrinsecis.

Et hoc⁹⁸ est duplex secundum quod duplex est apprehensio.

Quedam⁹⁹ enim est apprehensio⁹⁹ convenientis ~~vel~~^u fugibilis sine collacione, que est in brutis, et inclinacio istam apprehensionem consequens proprie est animalis et semper tendit in conveniencia nature; quedam ~~yero~~^u est apprehensio¹⁰⁰ cum collacione, cuiusmodi est apprehensio intellectiva¹⁰⁰ et istam apprehensionem consequitur appetitus rationalis que est voluntas. Et quia istud quod secundum se est ~~conveniens~~^u nature ex aliquo annexo potest esse disconveniens, inde est quod apprehensio collativa

94 consequitur JOR om. PG / 95 esse JOR essencia PeG econtra P/

96 secundum PPeG om. JOR / 97 ~~vel~~ JOR om. PPeG / 98 hoc OPPeG

hec R secundum hoc J / 99 quedam enim est apprehensio JOR om. PPeG /

100 apprehensio cum collacione cuiusmodi est apprehensio intellectiva

RPG apprehensio intellectiva JO /

u

illud quod est inconveniens nature et in quod ¹⁰¹ tendit appetitus nature apprehendit tanquam disconveniens propter aliquid annexum ad quod confert. Et isto modo martir apprehendit esse ¹⁰² vite presentis cum annexione alicuius meritorii pene eterne tanquam malum. Similiter mortem que ¹⁰³ secundum se est disconveniens nature apprehendit cum annexione alicuius meritorii ¹⁰⁴ vite eterne et sic esse abicit per accidens et amplectitur mortem per accidens. Deinde cum dicit (104) QUOD AUTEM resumit maiorem sui prosillogismi et ¹⁰⁴ supposita minore ¹⁰⁴ quasi entimemate ¹⁰⁵ concludit dicens QUOD AUTEM, INQUIT, APPETIT SUBSISTERE AC PERMANERE, ID DESIDERAT ESSE UNUM; HOC ENIM SUBLATO scilicet unitate NON ESSE CUIQUAM PERMANEBIT. Quod tamquam satis probatum superius concedit Boecius dicens (107) VERUM EST, INQUAM. Concludit ergo Philosophia OMNIA Igitur, INQUIT, UNUM ESSE DESIDERANT. Hoc autem est minor principalis sillogismi quam ¹⁰⁶ u yelut sufficienter declaratam concedit Boecius dicens (108) CONSENSI. ¹⁰⁷ Deinde cum dicit (108) SED UNUM resumit maiorem

101 in quod RPO in quid J inquit G / 102 meritorii JORD meritorie PPeg / 103 que RPO quod J / 104 et supposita minore R supposita minore GO suppositam minorem J (resumit . . . dicens quod autem om. P) / 105 entimemate R emptimete G emptimace O emptimati CO J / 106 quam RPO quod J / 107 consensi (concensi J) JR concessi O consencio PG /

principalis sillogismi ut concludat diffinicionem boni. Primo ergo resumit maiorem dicens (108) SED MONTRAVIMUS UNUM ID IPSUM ESSE QUOD BONUM EST. Secundo Boecius hanc probatam concedit dicens (110) ITA QUIDEM. Tercio Philosophia concludit suum intentum¹⁰⁸ formando ex eo diffinicionem boni dicens (110) ERGO CUNCTA BONUM PETUNT ET QUIDEM LICET id est licitum est ut ITA DESCRIBAS BONUM ESSE QUOD DESIDERRETUR AB OMNIBUS. Est autem advertendum quod bonum enumeratur inter prima adeo quod secundum ^{tamen}¹⁰⁹ ¹¹⁰ Platonicos bonum est prius ente. Secundum autem ¹⁰⁹ ¹¹⁰ veritatem non est ita sed convertitur cum ente.¹¹⁰ Prima autem non possunt notificari per alia priora sed notificantur per posteriora sicut cause¹¹¹ per proprios effectus. Cum autem bonum sit proprie motivum appetitus describitur bonum per motum appetitus. Et quia appetitus non¹¹² innescit nobis nisi per naturales¹¹³ operaciones que nobis sunt manifeste, ideo eciam per operaciones que omnes¹¹⁴ ordinantur ad conservacionem entitatis et unitatis investigatur ista descripcio. Ulterius eciam considerandum est

108 suum intentum JOR suum PPeG / 109 tamen JOR autem PG /

110 veritatem non est ita sed convertitur cum ente RPO veritatem non est prima sed convertitur cum ente secundum tamen veritatem non est ita sed convertitur cum ente J / 111 cause RPO esse (ee ?) J / 112 appetitus non RPO non appetitus non J / 113 naturales RPO similes J / 114 que omnes JORMD quibus res PPeG /

quod licet ens unum et bonum convertantur ita quod nichil sit prius bono vel uno tanquam conveniens quod per aliquid determinativum¹¹⁵ possit contrahi sicut genus ad speciem per differentiam, tamen in ordine intelligendi primum quod occurrit intellectui est entitas rei. Secundum yero est divisio per quam intelligimus hoc ens¹¹⁶ non esse illud. Quam¹¹⁷ intencionem exprimit hoc nomen aliquid quasi aliud¹¹⁸ quid quod¹¹⁹ convertitur cum ente. Tercio consideramus primum esse individuum sed intencio boni convenit rei in ordine ad animam. Licet autem appetitus nature non sit¹¹⁹ actus anime, est tamen quedam impressio ab appetitu intelligencie prime scilicet Dei et ideo posterius apprehenditur intencio boni eo quod dicit¹²⁰ ordinem¹²¹ ad aliquam naturam particularem pertinere. Et ideo sicut appetitus rei innotescit nobis per operaciones naturales, sic et bonitas per entitatem et unitatem quam iste operaciones conservant tanquam per aliquid prius et sensibus propinquius. Et ideo ad manifestandum quod omnia appetunt bonum manifestavit quod omnia appetunt esse unum¹²²

 115 determinativum PPeG determinatum JORMD / 116 ens RPO essens J /
 117 quam RPO quod JO / 118 aliud quid quod JR ad quid quod O
 aliud quid M aliud quod D aliquid quod aliquid G aliquid P /
 119 sit JOR est PG / 120 dicit RPO om. J / 121 ordinem RPO
 ordine; J / 122 esse unum JOR esse PPeG /

tanquam nobis evidens. Quarto Boecius hanc diffinicionem
 concedens eciam adiungit tanquam ex ipso manifestum quod erit
 unum summum ad quod omnia referentur dicens (112) NICHIL, INQUAM,
 VERIUS EXCOGITARI POTEST scilicet quam modo conclusum est. (113)
 NAM VEL AD NICHILUM CUNCTA¹²³ REFERUNTUR ET VELUTI AB UNO VERTICE
 DESTITUTA scilicet non habendo ordinem AD UNUM FLUITABUNT¹²⁴ SINE
 39 RECTORE quia ubi non est unus¹²⁵ regens sed multi non in vicem
 ordinati necesse est confusionem esse AUT¹²⁶ SI QUID EST AD QUOD¹²⁶
 OMNIA FESTINENT immo quia est ut iam probatum est ILLUD ERIT
 SUMMUM OMNIUM BONORUM. Deinde cum dicit (116) ET ILLA¹²⁷ NIMIUM,
 INQUIT¹²⁸ reducit ex dictis Boecium ad cognitionem cuiusdam quod
 se ignorare supra confessus¹²⁹ est scilicet quis sit rerum finis.
 Primo ergo commendans id quod dictum est a Boecio dicit quod per
 hoc devenire potest in id quod dixit se supra ignorare dicens
 (116) ET ILLA scilicet Philosophia INQUIT dicens ALUMPNE, NIMIUM
 LETOR, FIXISTI ENIM MENTE IPSAM NOTAM¹³⁰ MEDIE VERITATIS quasi

123 cuncta RPO non cuncta J / 124 fluitabunt GPe et ita fluitabunt
 R influitabunt P fluctabunt O et ita fluctabunt JM et ita fluctabunt D
 125 unus RPG unum JO / 126 aut si quid est ad quod RPG ad si quid
 est ad quod O aduersi quid est quod J / 127 et illa RPO et iam J /
 128 nimium inquit JOR nimium PG / 129 confessus JOR professus PG /
 130 ipsam notam ROD ipsam noticiam J noticiam istam PeG noticiam P /

diceret non tantum appropinquasti ad videndum veritatem sed plene apprehendisti. Loquitur ad¹³¹ similitudinem eorum qui nituntur aliquid figere telo¹³² vel alio instrumento quorum iste reputatur melius facere qui directe figit medium eius.

Sic Boecius acie mentis penetrando non fixit veritatem a latere sed recte in medio (118) SED IN HOC PATUIT VEL id est saltem QUOD IGNORARE DICEBAS TE¹³³ PAULO ANTE. Secundo¹³⁴ querit Boecius quid illud est¹³⁵ dicens (120) QUID, INQUAM ? Tercio Philosophia docet quid est dicens (120) QUIS ESSET, INQUIT, RERUM OMNIUM FINIS. Hoc enim dicebat se nescire quia lapsus erat a memoria eius supra¹³⁶ libro prime prosa sexta sed iam istud implicite confessus est. Unde dicit Philosophia (121) IS¹³⁷ ENIM PROFECTO EST scilicet finis omnium QUOD DESIDERATUR AB OMNIBUS, QUOD QUIA¹³⁸ BONUM ESSE COLLEGIMUS ut patet ex diffinizione boni et confessione Boecii adiecta OPORTET FATEAMUR FINEM OMNIUM RERUM BONUM ESSE.

QUISQUIS metrum undecimum quod dicitur yponanticum, de

131 ad PPeG per JOR / 132 telo PPe tolo G cum telo JOR / 133 te OPPeG de de J te de R / 134 secundo RPO primo J / 135 est RPO om. J / 136 supra JOR(Pe?) scilicet PG / 137 is: gl. sive id J / 138 quod quia JOR quod PG /